

Redogörelse för verksamhetsåret 2019

Under verksamhetsåret 2019 har Huddinge kommuns revisorer granskat den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen och övriga nämnders ansvarsområden. Utgångspunkten för granskningarna har varit att pröva om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt, om verksamheten skett med iakttagande av god ekonomiska hushållning, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna har varit tillräcklig.

Revisorernas uppdrag

Revisorerna utses av kommunfullmäktige. Uppdraget som kommunrevisor regleras av kommunens revisionsreglemente, kommunallagens kapitel 12 och SKR skrift God revisionsred i kommunala verksamhet. Revisorerna är en myndighet som bedriver sin verksamhet under offentlig insyn. Revisorerna har i lag tilldelats en sådan självständig ställning att de bedöms som en myndighet i tillämpningen av tryckfrihetsförordningen (TF) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Som myndighet omfattas revisorerna även av den allmänna serviceskyldigheten i förvaltningslagen (FL). Kommunallagen kap 12 7§ stadgar att varje revisor fullgör sitt uppdrag självständigt.

Den kommunala revisionen är enligt SKR även ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument. Den kommunala revisionen är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna. Med sin granskning och prövning bidrar revisorerna till en effektiv verksamhet samt att värna demokrati, mänskliga rättigheter och rättssäkerhet.

Varje revisor är självständig och en enskild revisor kan inte röstas ner av de andra. Revisorerna utövar inte partipolitik i sin granskning. Revisionens oberoende är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas samt att självständigt och objektivt (sakligt och opartiskt) granska och pröva.

Bemanning och budget

KF utsåg i enlighet med regelverket sju revisorer för perioden 2019-2022 men som framgår av översikten nedan avgick ordföranden omedelbart i början av året och ytterligare två begärde entledigande under våren. En ny revisor som valdes av KF i september har närvarit vid ett revisionsmöte men i övrigt ej deltagit i revisionens arbete. Den konsult från KPMG som i början av 2019 svarade för arbetet som sakkunnigt biträde ersattes av KPMG med en annan person. Sammantaget har denna resursbrist och personalomsättning inneburit begränsningar för revisionsarbetet, försenad och begränsningar för upphandling av sakkunnigt biträde samt att en gemensam arbetsordning för revisionen ej färdigställdes förrän i januari 2020.

Revisorernas budget för år 2019 var 3 517 020 kr. Av dessa medel har enligt uppgifter från kommunen 3 011 821 kr använts enligt nedan. Kommunen ekonomienhet som sköter revisionens bokföring har ej delgett revisionen rapporter ur kommunens ekonomisystem som visar resultat- och balansräkning, huvudbok och verifikationslista.

Tabell 1 Revisorernas kostnader 2019

<i>Utgiftspost</i>	<i>Belopp</i>
Finansiell revision	240 000 kr
Sakkunnigt biträde	675 950 kr
Fördjupade granskningsprojekt	1 433 500 kr
Förtroendevaldas arvoden	437 462 kr
Övriga kostnader	224 909 kr
Totala kostnader 2019	3 011 821 kr

Revisorer för granskning av 2019 års verksamheter har varit:

För fullgörande av revisionen har revisorerna biträtt av KPMG.
Revisorer för granskning av 2019 års verksamheter har varit:

Eva-Li Prades Eriksson, ordförande (fr o m mars 2019)

Ulrika Wennberg, vice ordförande

Lars Blomkvist

Klas Hamrin

Marianne Broman

Eva Sjödin (t o m augusti 2019)

Gertie Lux (t o m april 2019)

Louise Callenberg (ordförande t o m mars 2019 men har ej deltagit i revisionens arbete)

Tomas Ekroth (fr september 2019 t o m mars 2020 men har ej aktivt deltagit i revisionens arbete)

Revisionens dokumenthantering, digitala stöd och egen förvaltning

Arkivlagen

Arkivlagen stadgar att allmänna handlingar ska arkiveras i 10 år eller för evigt beroende på typ av handling. Den del av revisionens allmänna handlingar som skickas till KF, KF och nämnder arkiveras i mottagarnas diaries. En ytterligare del av revisionens allmänna handlingar lagras i olika mappar på kommunens servrar. Resterande allmänna handlingar återfinns i revisorernas datorer. Revisionen har inget eget diariesystem eller annat system för arkivering som tillgodoser arkivlagens krav. Sammantaget innebär detta att revisionen inte följer arkivlagen avseende arkivering av allmänna handlingar. Arkivmyndighet för revisionen är kommunstyrelsen. Till följd därav är kommunstyrelsen juridiskt ansvarig för att dessa brister inte har åtgärdats

Offentlighetsprincipen

Revisionens dokumenthantering uppfyller ej till fullo offentlighets- och sekretesslagens 4 kap. avseende allmänna åtgärder för att underlätta sökande efter allmänna handlingar. Revisionens allmänna handlingar lagras i ett antal olika mappar på ett flertal datorer utan gemensam struktur och utan sökfunktionalitet. Rutiner för versionshantering saknas. Inkommande och utgående

mail sparas i revisorernas datorer men ej på ett sätt som gör mailen sökbara för andra. Sammantaget innebär detta att revisionens allmänna handlingar endast med svårighet kan skiljas från andra handlingar, att enskilda själva inte kan med hjälp av tekniska hjälpmedel ta del av allmänna handlingar och det inte framgår när uppgifter har tillförts revisionens allmänna handling eller om de har ändrats eller gallrats och vid vilken tidpunkt detta har skett.

Hur allmänna handlingar från revisionens verksamhet under tidigare mandatperioder är arkiverade är inte dokumenterat.

Revisionens digitalisering

Revisionens digitala stöd är ej ändamålsenligt. Föregående mandatperiods revisorer uppdrog 2016 till KSF att ta fram en lösning för digitaliserad hantering och lagring av kommunrevisorernas handlingar. I januari 2019 levererades persondatorer till revisorerna och en s.k. digital arbetsyta på kommunens servrar med begränsad funktionalitet inrättades. På grund av ett antal för revisorerna begränsade behörigheter som IT-enheten infört kan revisorerna ej lagra dokument, installera andra program, anpassa eposthanteringen, använda delar av Microsoft Office-verktygen eller fritextsöka i kommunens diariesystem W3D3. Sammantaget innebär detta extraarbete för revisorerna, högre kostnader för KPMG:s granskningar och ineffektiv användning av det administrativa stödet som tillhandahålls av kommunen.

Revisorerna har ej tillåtits att inrätta en gemensam emailadress för inkommande mail till revisorsgruppen. Detsamma gäller för utgående mail som skickas som följd av revisionens myndighetsuppdrag.

Revisorernas egen förvaltning

Enligt kommunallagen och SKR:s God revisionsred i kommunal verksamhet svarar revisorerna själva för den förvaltning som de har i samband med revisionsuppdraget. Med förvaltning avses frågor som inte är direkt kopplade till granskningen, t.ex. upphandling av sakkunniga, personalärenden, budget och redovisning, deltagande i nätverk och utbildning samt andra administrativa frågor. Den del av denna förvaltning som omfattar betalningar och ekonomisk redovisning utförs av KSF på uppdrag av revisionen. Översiktliga ekonomirapporter delges revisorerna via KPMG men sedvanliga ekonomirapporter från kommunens ekonomisystem Agresso är ej tillgängliga för revisorerna.

I enlighet med KL och alla övriga tillämpliga lagar och för att på sätt som föreskrivs i SKL:s God revisionsred i kommunal verksamhet värna mitt oberoende har jag valt att fakturera mitt arvode via mitt egna aktieföretag Klas Hamrin AB. Kommunen har genom att motsätta sig detta förfarande brutit mot såväl kommunallagen regelverk som av KF fastställt revisionsreglemente. Inga arvoden har för 2019 har utbetalats till bankkonto som jag förfogar över eller på annat sätt. Kommunen har likväl redovisat en del av mina arvoden som utbetald lön till Skatteverket. Eftersom kontantprincipen gäller för beskattning av lön har kommunen sålunda agerat i strid med gällande skattelagar och mot 7 § kapitel 12 i kommunallagen.

Övriga revisorer har accepterat att ha kommunen som arbetsgivare. I företag och i andra organisationer är revisorer inte anställda av den som de är utsedda att granska. Revisorernas arvoden utbetalas regelmässigt till revisorernas arbetsgivare. 4.5.

KF har i samband med uppdatering arvodesreglementet i september 2019 godkänt ett tjänstemannautlåtande avseende utbetalningsformer med innebörden att förtroendevaldas arvoden ska utbetalas i löneform. På grund av att kommunallagen dels stadgar revisorernas oberoende och suveräna beslutsrätt i förvaltningsfrågor och dels förbjuder kommuner att fatta beslut med tillbakaverkande kraft saknar detta tjänstemannautlåtande giltighet avseende detta. *2 kap. 4 § Kommun- och regioner får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna.*

Sammantaget innebär detta att KSF gör intrång på revisionens rätt att besluta om sin förvaltning på ett sätt som inte är förenligt med kommunallagen och kommunens revisionsreglemente. De felaktiga arbetsgivardeklarationerna bryter mot inkomstskattelagen.

Kommunikation med medborgare och media

SKR:s God revisionsred i kommunal verksamhet uppmanar revisionen att ha en innehållsrik, tydlig och aktuell webbplats för att ge medborgarna kunskap och möjlighet till insyn och kontakt. Förutom de mer formella dokumenten kan information som bidrar till förståelse för och insyn i det kommunala revisionsuppdraget och revisorernas arbete publiceras.

I de dokument som i nuläget publiceras på revisionens utrymme på kommunwebben används en stilistik och struktur som utgör ett hinder för förståelse för invånare med dyslexi, begränsade kunskaper i svenska språket, kognitiv funktionsnedsättning eller begränsad läsförståelse av andra orsaker. Min bedömning är att förbättringar i utformning och språk erfordras dels för att undvika diskriminering av dessa grupper och dels för att stärka tillit till det demokratiska systemet. Underhandsförfrågningar till kommunens kommunikationsansvariga syftande till förbättringar har ej lett till önskvärt resultat.

Detta i kombination med vad som påtalas avseende struktur och sökfunktioner i två av årets granskningar har inneburit begränsningar i revisionens kommunikation med medborgare och media. Det har i betydande omfattning begränsat revisionen i uppdraget att bidra till tillit för kommunen.

Kommunrevisorernas granskningsinsatser, dialogmöten och övrig informationsinsamling under 2019:

Granskningarna har utgått ifrån revisorernas väsentlighets- och riskanalys. Följande granskningsinsatser har skett:

- Förvaltningsrevision som granskar verksamhetens uppfyllelse av KF:s beslut, kommunens mål, lagar samt om verksamheten skett på ett ändamålsenligt sätt med iakttagande av god ekonomiska hushållning.

- Granskning av delårsbokslut, årsredovisning och löpande redovisning.
- Revisorerna har under året följt verksamheterna genom handlingar och protokoll från kommunstyrelsen, nämnderna och beredningarna.
- Revisorerna sammanträder ca elva gånger per år.
- Revisorerna har genomfört informationsmöten med kommundirektör, kanslidirektör, ekonomidirektör, budget- och kvalitetschef, stadsbyggnadsdirektör, biträdande stadsbyggnadsdirektör, IT- och kommunikationsdirektör, IT- och digitaliseringschef, licensansvarig på IT-sektionens stab, IT-helpdesktekniker, E-strateg och upphandlare.
- Dialogmöten har under året genomförts med kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens presidium och samtliga nämndpresidier.

Kommunrevisorernas arbetsformer och deltagande i utbildningar och konferenser

Revisionsprocessen omfattar hela det arbete som revisorerna gör under ett revisionsår från riskanalys och planering av granskningsinsatser till uttalandet i revisionsberättelsen. Revisionsprocessen är avslutad när fullmäktige fattat beslut i ansvarsfrågan. Revisionsprocessen är uppdelad i tre delar – planera, granska och pröva. Revisorerna har ansvar för hela revisionsprocessen och beställer de granskningar m.m. som ska genomföras av de sakkunniga.

Revisorerna har genomfört en intern planeringsdag i mars 2019 som bl.a. innefattat riskanalys och identifiering av insatser för 2019.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2019

KPMG har av Huddinge kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2019. Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen. KPMGs uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Enligt revisorernas uppfattning tillhandahöll kommunstyrelsen tidplan för årsredovisning och bokslut för 2019 väldigt sent. Enligt revisorernas bedömning har denna försening försvårat revisionens arbete. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att fastställa tidplanen för årsredovisning och bokslut för 2020 väsentligt tidigare.

Räkenskaperna och årsredovisningen

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande: Jag bedömer, beaktat ovan, att årsredovisningen i sina huvuddrag ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Granskningen har visat att de av fullmäktige fastställda finansiella målen har uppnåtts 2019. Kommunens resultat för 2019 uppgick till 193 mkr, vilket är 9 mkr högre än samma period 2019. Det beror främst på god tillväxt av skatteunderlaget och därmed ökade skatteintäkter. Resultatutfallet från balanskravet för helåret uppgick till 171,5 mkr, vilket är 98,8 mkr högre än budgeterat. Nämnderna redovisar ett överskott om 96,9 mkr. Därmed gör revisorerna bedömningen att kommunen kommer att klara balanskravet för helåret.

Verksamhetsmässiga mål

Jag bedömer att resultatet i huvudsak är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen men att utrymme för förbättringar föreligger inom flera delar av kommunen.

Granskning av delårsrapport 2019-08-31

Granskningen av delårsrapporten syftar till att pröva om rapporten följer gällande lagstiftning och anvisningar rörande upprättande av delårsrapport. Uppdraget omfattar även att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige fastställt och att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning och om den är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Finansiella mål

Kommunen har fastställt två finansiella mål. Ett rörande budgethållning och ett avseende långsiktig hållbar ekonomisk utveckling. Målet för budgethållning är riktat mot nämnderna och kommunfullmäktige har beslutat om ett prognostiserat nollresultat mot budget. I delårsrapporten visade nämnderna ett positivt resultat mot budget om 96 mkr och mot helårsprognosen ett positivt resultat om 68 mkr. En positiv avvikelse tyder på att budgeten inte är i balans. Målet avseende långsiktig hållbar ekonomi prognostiserades för 2019 per augusti uppgå till 2,3 procent och därmed uppnå det tvåprocentiga målet.

Mål för verksamheten

I delårsrapporten per 2019-08-31 kommenteras samtliga mål men det framgår inte vilka tal som ska nås för respektive mått. Däremot anges inom alla områden att arbetet löper enligt plan, löper i stort enligt plan eller löper enligt plan med vissa avvikelser.

Den sammanfattade bedömningen vad gäller de verksamhetsmässiga målen med bäring på god ekonomisk hushållning är att det saknas tillräckligt med uppgifter för att läsaren av rapporten ska kunna göra en egen bedömning av hur kommunen har kommit fram till redovisade bedömningar av måluppfyllelse samt den prognos av måluppfyllelse som görs för helåret 2019.

Mot bakgrund av genomförd granskning är revisorernas bedömning av delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Delårsrapporten har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och god revisionsred.

Fördjupade granskningar och förstudier

Tabell 2 nedan redovisar de fördjupade granskningar och förstudier som revisorerna genomfört 2019.

Tabell 2 Fördjupade granskningar och förstudier 2019

<i>Fördjupad granskning/förstudie</i>
Granskning av kommunens arbete med våldsutsatta personer i nära relationer och hantering av orosanmälningar till socialtjänsten
Granskning av tillsynsansvar och olaga intrång i förskola och skola
Granskning av löneprocessen
Förstudie: Granskning av arbetet med miljömål
Granskning av kommunens samverkan med civilsamhället
Granskning av kommunens arbete med effektiviseringar
Granskning av intern kontroll
Granskning av grundskolenämndens styrning för att uppnå en jämlik skola
Granskning av kommunens arbete för att nå låg sjukfrånvaro
Uppföljning av revisionsprojekt 2017
Granskning av äldreomsorgen
Förstudie: Granskning av kommunens styrning och genomförande av investeringar
Förstudie: Granskning av kommunens arbete med ensamkommande unga

I det följande lämnas sammanfattningar av respektive granskning.

Granskning av kommunens arbete med våld i nära relationer

Granskningens syfte var att översiktligt bedöma om kommunens arbete med våld i nära relationer sker på ett ändamålsenligt sätt. I detta ingick även att bedöma huruvida hanteringen av orosanmälningar som inkommer till socialtjänsten är ändamålsenlig.

Granskningen har visat att det finns upprättade riktlinjer och rutiner som stöd för handläggarna i arbetet. Det genomförs också löpande egenkontroller för att säkerställa att de efterlevs. Utifrån genomförd granskning bedömde KPMG också att det finns goda organisatoriska förutsättningar för att bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt sätt vad gäller ansvarsfördelning och kompetens hos de som arbetar med målgruppen. Likaså att det finns goda förutsättningar för samverkan genom ett starkt fokus på detta från ledningen och rutiner som utgör en god grund för arbetet.

Granskningen har dock även visat att nämnden saknar en tydlig styrning och uppföljning avseende arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat/utsatts för våld. Nämnden har inte fastställt några mål för verksamheten och det sker heller inte någon uppföljning eller återrapportering kring hur arbetet fortgår eller vilka resultat det ger. Nämnden har inte på annat sätt säkerställt att det arbete som bedrivs i verksamheten avseende våld i nära relationer sker på ett ändamålsenligt sätt utifrån gällande lagar och föreskrifter.

Målgruppen erbjuds i stort de insatser som Socialstyrelsen i sina allmänna råd (SOSFS 2014:4) anger att nämnden bör kunna erbjuda. Det finns dock utvecklingsmöjligheter, framförallt avseende möjligheten att erbjuda hjälp att ordna stadigvarande boende. Likaså kan de insatser som erbjuds till barn som bevittnat/utsatts för våld behöva ses över och eventuellt kompletteras.

För hantering av orosanmälningar som rör barn som utsatts för eller bevittnat våld så finns riktlinjer och rutiner framtagna för detta och genomförda intervjuer vittnar om att det fungerar förhållandevis väl. Granskning av ett urval ärenden visar att det finns utrymme för förbättring av genomföranden av akut skyddsbedömning och överskridanden av utredningstider.

Utifrån genomförd granskning och revisorernas bedömningar rekommenderades socialnämnden att:

- Fastställa mål för arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld samt ta fram en handlingsplan som tydliggör när och hur målen ska uppnås (i enlighet med SOSFS 2014:4)
- Överväga och besluta om vilken uppföljning och återrapportering nämnden önskar avseende arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld för att kunna följa och vidta åtgärder utifrån de resultat och effekter som arbetet ger
- Genomföra en kartläggning av förekomsten av våldsutsatta och barn som bevittnat våld i kommunen (i enlighet med SOSFS 2014:4)
- Vidta åtgärder för att säkerställa att de lagstadgade utredningstiderna följs för att säkerställa att barn och unga får hjälp i tid.
- Se över, och vid behov komplettera, det utbud av insatser som erbjuds till såväl våldsutsatta och barn som bevittnat och utsatts för våld
- Säkerställa att det finns en väl fungerande samverkan på alla nivåer i organisationen, både inom nämndens verksamhetsområde och med andra nämnder.

I yttrande från socialnämnden framkommer att nämnden ser ett behov av fastställda mål för arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld och därför ska lägga in en aktivitet i verksamhetsplanen för 2020 gällande att övergripande mål för arbetet ska tas fram. I yttrandet framgår även att den svarande nämnden ser positivt på utökad rapportering gällande våldsarbetet. Nämnden ser inget behov av att ytterligare kartlägga förekomsten av våldsutsatta och barn som bevittnat våld i kommunen. Under 2018 och 2019 har nämnden kartlagt samtliga insatser riktade mot målgruppen, vilket har utmynnat i en tjänstekarta.

Granskning av tillsynsansvar och olaga intrång i förskola och skola

Syftet med granskningen har varit att bedöma om överlämnandet av tillsynsansvaret mellan vårdnadshavare och personal genomförs på ett säkert sätt vid kommunens förskolor. Vidare syftade granskningen till att bedöma om förskolan och skolan har rutiner för att förhindra obehöriga att ta sig in i förskolans och skolans område.

Vid Huddinge kommuns förskolenheter finns det rutiner för att ta emot och lämna tillbaka barn. I intervjuer med förskolechefer och pedagogisk personal framgår att det finns rutiner till grund för att säkerställa att barnen har tagits emot och återlämnats vid avlämning då annan person än vårdnadshavare hämtar. Dessutom finns rutiner vid öppnings- och stängningstid.

KPMG:s granskningsrapport bedömde att överlämnandet av tillsynsansvaret mellan vårdnadshavare och personal på förskola genomförs på ett säkert sätt. Förskolan och skolan har rutiner för att förhindra obehöriga att ta sig in på förskolans och skolans område. KPMG menar att rutinerna bör dokumenteras och hur rutinerna efterföljs bör följas upp av huvudmannen.

Med bakgrund av granskningen rekommenderade revisorerna förskolenämnden och grundskolenämnden att:

- tillse att det på enheterna finns dokumenterade enhetsspecifika rutiner vid överlämning av barn på förskola samt obehörigt besök, som personalen har kännedom och följer,
- tillse att enheterna minimerar antalet öppna passager,
- tillse att enheterna har ändamålsenliga system för att identifiera besökare genom exempelvis besöksbrickor, anmälningsplikt eller liknande,
- tillse att för- och grundskolorna ser över möjligheterna till ”säkra” låsta rum om en hotfull situation skulle uppstå samt att det finns en fastställd och känd rutin som personalen med lämpliga intervaller får öva inrymning utifrån.

I yttrande från förskolenämnden framkommer att nämnden ställer sig positiva till rekommendationen om att det ska finnas dokumenterade enhetsspecifika rutiner för överlämning och obehöriga på förskolans område samt rekommendationerna om att ha ändamålsenliga system för att identifiera besökare, att minimera antalet öppna passager och se över möjligheten till att ha ”säkra” låsta rum. Nämnden ämnar ta hänsyn till dessa rekommendationer i arbetet med att ta fram tematiska strategier för ny- och tillbyggnation samt renovering av förskolor i Huddinge kommun.

I yttrande från grundskolenämnden framkommer att nämnden ställer sig positiva till rekommendationen om att det ska finnas dokumenterade enhetsspecifika rutiner för obehöriga på grundskolans område och ämnar vidta åtgärder. Nämnden ställer sig även bakom rekommendationerna om att tillse att enheterna har ändamålsenliga system för att identifiera besökare, att minimera antalet öppna passader och se över möjligheten till att ha ”säkra” låsta rum. Nämnden ser vidare att det faktum att flera skolor har ”öppen” matsal dit allmänheten också är välkommen försvårar.

Granskning av kommunens samverkan med civilsamhället

Granskningen har syftat till att kartlägga kommunens samverkan med civilsamhället samt hur ideella organisationer, idrottsföreningar, intresseorganisationer och enskilda upplever samarbetet med kommunen och hur de bemöts. Kartläggningen / nulägesbeskrivningen har utformats så att det är möjligt att i en eller flera fördjupade granskningar analysera hur invånarnytta prioriteras i de kommunala verksamheter där samverkan med civilsamhället sker eller är möjlig. Särskilt fokus har lagts på att kartlägga hur samverkan är utformad inom områden där civilsamhället kan komplettera och avlasta kommunens arbete.

Granskningens slutsats var att kommunen såväl strategiskt som konkret bör förtydliga vad den ska uppnå med samverkan och samarbetet med civilsamhället. Det bör ligga till grund för mål som tydliggör vilka resultat berörda nämnder ska uppnå i detta avseende, inklusive bemötande och kommunikation. Strategin bör bygga på analys av förutsättningar och behov av samverkan inom olika områden och ligga till grund för prioritering av vilka verksamhetsområden som särskilt bör omfattas av samverkan med civilsamhället. Vidare bör en samlad årlig uppföljning och analys övervägas, omfattande mål och resultat i relation till kommunens fördelning av resurser till civilsamhället.

Mot denna bakgrund, rekommenderade revisorerna att:

- Kommunstyrelsen tar fram en strategi för att konkret tydliggöra vad kommunen ska uppnå med samverkan och samarbetet med civilsamhället, samt hur arbetet ska utvecklas, styras och följas upp. I ett sådant arbete bör representanter från olika delar av civilsamhället bjudas in till dialog och medverkan.
- Kommunstyrelsen ser över kommunens webbplats, med avseende på struktur, navigering, sökfunktioner, informationskvalitet och informationsinhämtning via mobiltelefon.
- Nämnderna ser över sitt sätt att bemöta och söka samverkan med civilsamhället.
- Kommunstyrelsen och nämnderna tydliggör kommunens kontaktvägar och kontaktuppgifter till funktioner och ansvarsområden så att som söker uppgifter inte riskerar att förbises.

Sluttid för yttrande är efter denna redogörelses upprättande.

Granskning av kommunens arbete med effektiviseringar

Granskningen syftade till att granska om kommunen lever upp till bestämmelserna i kommunallagen om god ekonomisk hushållning (kap 11). Det gjordes genom att granska effektiviteten i kommunens verksamheter samt genom att analysera huruvida effektiviseringsarbete sker på ett målinriktat, konsekvent och ändamålsenligt sätt. Utgångspunkt för granskningen var även den granskning

inom samma område som tidigare revisorer genomförde 2017 och de rekommendationer som denna innehöll.

Den sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen inte haft en ändamålsenlig ledning, samordning och uppföljning för att uppnå en tillräckligt kostnadseffektiv verksamhet. KPMG bedömer att det behövs ett mer strukturerat och systematiskt jämförelsearbete både internt och med andra kommuner, analys av resultat av dessa jämförelser samt framtagande av handlingsplaner för förändringar. KPMG:s bedömning var att kommunstyrelsen och nämnderna är på rätt väg men de behöver fortsätta att säkerställa att kommunens verksamhet håller god kvalitet och är kostnadseffektiv. Granskningen konstaterade att uppföljning av verksamhet och ekonomi strukturellt fungerar väl men bedömer dock att kommunstyrelsen och nämnderna behöver i sin ledning, styrning och uppföljning ha ett större fokus på ekonomi och kostnadseffektivitet än tidigare år.

KPMG bedömde att det i dagsläget inte finns tillräckligt stöd/många projektledare om många förvaltningar önskar hjälp med sitt digitaliseringsarbete. Det konstaterades att även från förvaltningarna saknas tillräckligt stöd och hjälp framåt i det digitala utvecklingsarbetet. Revisorerna rekommenderade kommunstyrelsen att säkerställa förutsättningarna för att skapa en ”digital kommun” och att IT-resurser är organiserade på ett ändamålsenligt sätt med avseende på ambitionerna om att effektivisering ska realiseras med hjälp av digitalisering.

Det är positivt att kommunstyrelsen fått i uppdrag att ta fram en ny styrmodell för att möjliggöra en tydligare och enklare styrning med kundfokus. I dagsläget tenderar kommunstyrelsen och nämndernas rapporter bli väldigt omfattande, vilket försvårar överblickbarheten och riskerar ta fokus från det mest väsentliga ur ekonomi-styrningssynvinkel.

Revisorerna lämnade följande rekommendationer till kommunstyrelsen och nämnderna:

- att kommunstyrelsen fortsätter säkerställa den långsiktiga ekonomiska planeringen samt tydliggör och kommunicerar de ekonomiska styrprinciperna
- att kommunstyrelsen säkerställer förutsättningarna för att skapa en ”digital kommun” och att IT-resurser organiseras på ett ändamålsenligt sätt med avseende på ambitionerna om att effektivisering ska realiseras med hjälp av digitalisering.
- att kommunstyrelsen och nämnderna utarbetar konkreta åtgärdsplaner för genomförande av kostnadssänkningar i verksamheterna med bibehållen eller förbättrad kvalitet.
- kommunstyrelsen och nämnderna att fortsätta arbetet med att säkerställa en analys- och resultatkultur inom hela organisationen.
- utveckla ledarskapets förutsättningar och förmågor att genomföra förändring.
- kommunstyrelsen och nämnderna att ta tillvara goda exempel inom kommunen och i andra kommuner avseende effektivisering.

Sluttid för yttrande är efter denna redogörelses upprättande.

Granskning av intern kontroll

Syftet med granskningen var att ge underlag till revisorerna för att bedöma om nämndernas arbete med intern kontroll är tillräckligt.

I frågeställningen ingick att bedöma hur kommunstyrelsen tar ansvar för den interna kontrollen och säkerställer att ett enhetligt angrepps- och metodsätt tillämpas vad det gäller nämndernas arbete med intern kontroll.

Den sammanfattande bedömning var att nämndernas arbete med intern kontroll inte fullt ut är tillräckligt. Vidare bedömdes att kommunstyrelsen inte tar ett tillräckligt ansvar för att säkerställa att ett enhetligt angrepps- och metodsätt tillämpas avseende KS och nämndernas internkontrollarbete.

Likt den granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt som KPMG genomförde under 2018, bedömdes att kommunstyrelsen har lagt en god grund för ett enhetligt och ändamålsenligt arbete med intern kontroll för nämnderna. Kommunstyrelsens har upprättat relevanta styrdokument för den övergripande styrningen av intern kontroll samt en omfattande guide till intern kontroll. Internrevisorer med specifikt ansvar för regelefterlevnad (Compliance officer) finns inte i kommunen utan detta ansvar är delegerat till alla tjänstepersoner.

KPMG:s bedömning är att kommunstyrelsen bör ta en aktivare roll i att leda kommunens internkontrollarbete. Granskningen visar att kommunens nämnder skiljer sig i flera avseenden, bland annat hur de tolkar reglementet för intern kontroll och vad kommunstyrelsen förväntar sig av respektive nämnd. Vidare skiljer sig nämnderna åt i vilken utsträckning de arbetar utifrån kommungemensamma mallar samt om de upprättat verksamhetsspecifika rutiner.

Granskningen visade vidare att vissa förtroendevalda inte har tillräcklig kännedom om sitt ansvar kring intern kontroll, samt att de inte är delaktiga i risk- och väsentlighetsarbetet och internkontrollarbetet.

Utifrån genomförd granskning rekommenderade revisorerna kommunstyrelsen att:

- Verka för att nämnderna har ett tydligt och enhetligt angreppssätt i arbetet med intern kontroll.
- Tillvarata den potential som internkontrollgruppen faktiskt har för att sprida goda exempel.
- Utarbeta riktlinjer om att samtliga förtroendevalda ska delta i arbetet med risk- och väsentlighetsanalyser. Detta arbete föregår fastställande av internkontrollplaner.
- Uppdra till nämnderna att verka för att samtliga förtroendevalda har kännedom om sitt ansvar för intern kontroll och riskanalyser.
- Inrätta en central funktion för att säkerställa enhetlighet i nämndernas registerförteckningar och för att dessa lever upp till dataskyddsförordningen.

Sluttid för yttrande är efter denna redogörelses upprättande.

Granskning av grundskolenämndens styrning för att uppnå en jämlik skola

Syftet med granskningen har varit att bedöma om grundskolenämnden fördelar resurser utifrån elevernas olika behov och förutsättningar i enlighet med gällande lagstiftning. KPMG:s bedömning var att kommunen följer lagstiftningen men att det är viktigt att kontinuerligt se över och vid behov utveckla och anpassa kommunens resursfördelningsmodell.

Huddinges grundskolor har enligt rapporten hög andel elever i grundskolan med utländsk bakgrund, medan andelen elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning ligger över riket. Spridningen i kunskapsresultat mellan kommunens skolor är stor och man redovisar lägre meritvärden för elever i årskurs 9 i jämfört med liknande kommuner och genomsnittet i Stockholms län.

Huddinges grundskolor har enligt rapporten högre lokalkostnader och måltidskostnader men lägre kostnader för lärverktyg och elevhälsa jämfört med genomsnittet i riket, länet och ”jämförelsegruppen”. Iakttagelser avseende den använda ersättningsmodellen är bl.a. att resultatet av de extra medel som Annerstaskolan och Visättraskolan fått för 2019 har resulterat i kraftig minskning av incidenter, antalet hemmasittare samt möjliggjort förstärkt bemanning i form av resurspersoner i varje klass, vilket uppges ha haft stor betydelse för elevernas skolresultat och pedagogernas arbetsmiljö.

Avseende använd resursfördelningsmodell berättar rapporten att den ger så stora svängningar att skolorna inte vågar använda de extra resurserna för att anställa trots att det skulle behövas fler vuxna i verksamheten. Vidare beaktas inte elevernas modersmål när de inte längre räknas som nyanlända vilket kan ge stora förändringar nära terminsstarten som innebär svårigheter att planera och justera budgeten. Vidare påtalas att modellen för elever med diagnoser (ADHD, Aspberger, autism m.m.) ger otillräckliga eller inga tilläggsbelopp.

Ytterligare kommentar är kommunikationen mellan skolorna avseende resursfördelningsmodellen är enkelriktad – skolorna rapporterar och årsredovisar men får ingen återkoppling på hur denna information används.

Med utgångspunkt från KPMG:s iakttagelser och bedömningar lämnade revisorerna följande rekommendationer:

- Grundskolenämnden bör i den pågående översynen av den socioekonomiska tilläggsersättningen:
 - ha en nära dialog med kommunens rektorer, samt
 - beakta de samlade effekterna av samtliga kommunala och statliga riktade medel för resursfördelningen på kommunens olika skolor.
- Att grundskolenämnden bör fortsätta utveckla den årliga uppföljningen av resursfördelningen samt dess resultat och effekter. Den bör så långt möjligt omfatta en samlad redovisning och analys av såväl de ekonomiska som resultatmässiga effekterna av de olika kommunala och statliga riktade medlen för grundskolorna i kommunen.

Sluttid för yttrande är efter denna redogörelses upprättande.

Granskning av kommunens arbete för att nå låg sjukfrånvaro

Syftet med granskningen var att granska om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt arbete för att nå en låg sjukfrånvaro, kartlägga hur sjukfrånvaron i Huddinge har utvecklats över tid, kostnaderna för varje procent sjukfrånvaro samt eventuella analyser som gjorts av orsaker till skillnader mellan länets kommuner. I uppdraget ingick vidare att beskriva eventuella kvalitetsförsämringar som rapporterats ifrån verksamheterna som följd av hög sjukfrånvaro, rehabiliteringsinsatser och huruvida ansvariga chefer använder ett ändamålsenligt ledarskap för strävandena att minska sjukfrånvaron?

Granskningen fann att kommunövergripande styrdokument och IT-stöd som ligger till grund för arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet är strukturerat och systematiskt utformat.

Därutöver bedömde KPMG att kommunens omfattande utbildningspaket som relaterar frågan om sjukfrånvaro till chefer som i kombination med kommunens gemensamma ledarskapsmodell, *Transformerande ledarskap*, ger ett brett angreppssätt för strävandena att nå låg sjukfrånvaro

Mot denna bakgrund var det KPMG:s revisionella bedömning att arbete som kommunstyrelsen bedriver är ändamålsenligt i syfte att nå låg sjukfrånvaro. Däremot bedömdes det att analysförmågan ur ett samlat perspektiv avseende sjukfrånvaron är svag i Huddinge kommun. Under granskningen har KPMG inte kunnat identifiera något pågående analysarbete som syftar till att öka kunskapen om varför Huddinge kommuns sjukfrånvaro ligger konstant högre än i övriga kommuner och i riket över tid. KPMG utelämnade redovisning av kostnaderna för sjukfrånvaron i sin rapport.

Med anledning av ovanstående rekommenderades kommunstyrelsen att:

- prioritera och förstärka analysarbetet kring de inre och yttre faktorer som kan antas påverka sjukfrånvarons nivåer.
- prioritera analysarbetet kring orsaker till skillnader mellan Huddinge kommun och övriga länet.
- utreda former för hur medarbetarnas direkta delaktighet i framtagandet av rutiner och arbetssätt som syftar till att minska sjukfrånvaron kan utvecklas.
- säkerställa att de delar av kommunens ledarskapsmodell som befrämjar syftet att minska sjukfrånvaron används fullt ut

Sluttid för yttrande är efter denna redogörelses upprättande.

Uppföljning av revisionsprojekt 2017

Syftet med uppföljningen var att granska och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

De rekommendationer som lämnades i samband med den tidigare granskningen torde ses som förslag på förbättringsinitiativ då inga brister påvisades i granskningen. Detta bedömde KPMG ha påverkat nämndernas benägenhet att bedriva ett aktivt åtgärdsarbete utifrån barnrättsfrågan. Granskningen har inte kunnat finna att kommunen under perioden 2017-2019 på ett systema-

tiskt sätt har arbetat med att tydliggöra barnrättsfrågan i centrala styrdokument. I Mål och budget 2020 så noterades att det finns en hänvisning till FN-konventionen om barns rättigheter. Där står även skrivet att barnkonventionen ska vara en central del i utformningen av kommunens arbete. Någon strategi för hur detta ska gå till är ännu ej framtagen. Det finns exempel på kommuner som sedan några år tillbaka har sådana strategier. I nämndernas verksamhetsplaner för 2020, som ännu inte har beslutats, anser KPMG därför att det bör det framgå *hur* kommunen planerar att arbeta med barnrättsfrågor framöver utifrån kommunfullmäktiges intention. Vidare bedömer revisorerna att det finns mer att göra för att öka kunskapsspridningen i denna fråga mellan förvaltningarna på ett systematiskt sätt.

Med anledning av vad som framkom i uppföljningen bedömde revisorerna att kommunstyrelsen borde vidta följande åtgärder:

- i styrdokumentet tydligt ange kommunens strategi för att implementera barnkonventionen och arbeta med barnrättsfrågor,
- verka för en tydligare ansvarsfördelning och bättre samordning när det gäller barnrättsfrågorna, samt
- hämta inspiration från kommuner som kommit längre i barnrättsarbetet.

Granskning av IT-organisationen

Utifrån genomförd uppföljning gjordes bedömningen att kommunen vidtagit åtgärder som syftar till att tydliggöra ansvar och roller samt utveckla det strategiska IT-arbetet. Dock visade uppföljningen att kommunen fortfarande använder sig av det generiska SLA-avtalet.

Följaktligen rekommenderade revisorerna kommunstyrelsen att återigen se över IT-funktionens uppdrag utifrån verksamheternas behov.

- *Granskning av upphandlingsprocessen*

Granskningens övergripande bedömning var att kommunen har arbetat för att utveckla styrningen av upphandlingsverksamheten, bl.a. genom att revidera kommunens upphandlingspolicy. Utöver detta har även rutiner för direktupphandlingar upprättats och publicerats på kommunens intranät.

En rekommendation som lämnades i samband med den tidigare granskningen var att kommunstyrelsen skulle upprätta operativa och mätbara mål för upphandlingssektionen. I verksamhetsplanen för 2019 finns två mål för upphandlingssektionen. Målen har funnits sedan 2017. KPMG bedömde att kommunstyrelsen delvis vidtagit ändamålsenliga åtgärder utifrån denna rekommendation. För att bedöma rekommendationen som helt åtgärdad krävs att mätbara mål upprättas.

Vidare visar uppföljningen att uppföljning av pågående och genomförda upphandlingar inte tas upp i kommunstyrelsens internkontrollplan. Följaktligen rekommenderade revisorerna kommunstyrelsen att återigen att lyfta in detta som ett moment i internkontrollplanen.

Revisorerna bedömde även att kommunstyrelsen bör följa upp effekterna av det teambaserade arbetssättet för att säkerställa att metoden ökar följsamheten till internkontrollplanen.

- *Granskning av intern representation*

Utifrån genomförd uppföljning kunde det konstateras att kommunen har vidtagit åtgärder som syftar till att säkerställa att anvisningarna vad gäller förmånsbeskattning är kända och efterlevs. Kommunen beaktar även intern representation som en risk i arbetet med intern kontroll. KPMG bedömer att dessa åtgärder är tillräckliga. Kommunen har dock valt att inte använda sig av det beräkningsstöd för momsavdrag som Skatteverket erbjuder utan istället vidta andra åtgärder. Enligt revisorernas bedömning bör kommunen överväga använda sig av beräkningsstödet för att minska risken för felkontering av moms.

Granskning av äldreomsorgen

Enligt tidplan i granskningsuppdraget till KPMG skulle denna granskning ha redovisats under 2019. På grund KPMG: dröjsmål har den inte kunnat slutföras på grund av Coronaviruset. Granskningen kommer att slutföras 2020.

Förstudie: Granskning av kommunens styrning och genomförande av investeringar

Denna granskning har inte kunnat slutföras på grund av Coronaviruset. Granskningen kommer att slutföras 2020.

Förstudie: Granskning av kommunens arbete med ensamkommande unga

Förstudiens syfte har varit att ta fram tillräcklig kunskap om arbetet med ensamkommande unga som fyllt eller ska fylla 18 år för att revisorerna ska kunna avgöra om en fördjupad granskning behöver göras.

Förstudien visade att kommunen, inom de områden som berörts i förstudien, följer gällande lagstiftning och regler. Kommunen har valt att inte ha särskilda arbetssätt och rutiner i arbetet med ensamkommande unga utan i enlighet med KL 2 Kap 3§ tillämpar samma arbetssätt för ensamkommande som används för övriga barn och unga vuxna.

Förstudien redovisade ett antal skäl för riktade insatser för ensamkommande unga i syfte att ge dem en god start i vuxenlivet. Ett sådant arbete torde även vara gynnsamt för kommunen på kort som lång sikt såväl ekonomiskt som i arbetet med social hållbarhet och trygghet. Vidare bekräftar förstudien bilden som frivilligorganisationerna har framfört rörande brister i kommunens samverkan med dessa organisationer med följd att kommunen inte tagit vara på den kompetens, erfarenhet och ambition som civilsamhället har. Samarbete som erbjudits kommunen i arbetet med ensamkommande unga har enligt uppgift bemötts på ett ointresserat sätt och kommunens respons ser ut att ha varit bristfällig.

Vidare visade förstudien att kommunen inte bedriver någon uppsökande verksamhet för de ensamkommande asylsökande över 18 år som återkommer till kommunen. Ansvaret för dessa ungdomar ligger på Migrationsverket, men eftersom de trots allt vistas i kommunen och ofta har en osäker och utsatt tillvaro, är vår bedömning att det skulle kunna finnas fördelar om kommunen bedrev ett mer aktivt arbete.

Det är revisionens uppfattning att kommunen bör välkomna insatser från frivilligorganisationer och därför lämnades följande rekommendationer till kommunstyrelsen, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden:

- Utveckla samverkan med civilsamhället
- Förbättra kommunikationen med civilsamhället

Sluttid för yttrande är efter denna redogörelses upprättande.

Begärda och inkomna yttranden under 2019

Revisionskrivelser och rapporter har överlämnats till granskade nämnder, kommunstyrelsen samt kommunfullmäktig. Svar från nämnder/styrelsen på rapporter där revisorerna efterfrågat svar och som har inkommit när denna redogörelse upprättas, återges i tabell 2 nedan.

Revisionskrivelser, rapporter och ett sammanfattande informationsblad per rapport har tillsammans med yttranden från styrelse/nämnder lagts ut på kommunens webbplats.

Tabell 2 Begärda och inkomna yttranden för fördjupade granskningar under 2019

<i>Revisionsrapport</i>	<i>Besvarande</i>	<i>Inkom</i>
Granskning av kommunens arbete med våldsutsatta personer i nära relationer och hantering av orosanmälningar till socialtjänsten	Socialnämnden	Oktober 2019
Granskning av tillsynsansvar och olaga intrång i förskola och skola	Förskolenämnden Grundskolenämnden	September 2019
Förstudie: Granskning av kommunens arbete med ensamkommande unga	Kommunstyrelsen Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden Socialnämnden	April 2020
Granskning av kommunens samverkan med civilsamhället	Kommunstyrelsen	Har begärts till juni 2020
Granskning av kommunens arbete med effektiviseringar	Kommunstyrelsen	Har begärts till juni 2020
Granskning av intern kontroll	Kommunstyrelsen	Har begärts till juni 2020
Granskning av grundskolenämndens styrning för att uppnå en jämlik skola	Grundskolenämnden	Har begärts till juni 2020
Granskning av kommunens arbete för att nå låg sjukfrånvaro	Kommunstyrelsen	Har begärts till juni 2020

Lekmannarevision

All lekmannarevision under 2019 har oberoende av mig utförts av Ulrika Wennberg och Eva-Li Prades Eriksson.

Sammanfattande bedömning

Mot bakgrund av genomförda granskningar gör jag följande bedömningar:

- Jag bedömer att styrelse och nämnder i Huddinge kommun i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.
- Jag bedömer att styrelsens internkontroll har varit otillräcklig.
- Jag bedömer att nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.
- Jag bedömer att räkenskaperna, med undantag för arbetsgivardeklarationerna till skatteverket, i allt väsentligt är rättvisande.
- Jag bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Huddinge den 5 april 2020

Klas Hamrin